

تاریخ اسلام

بیست و پنج سال مظلومیت

امام علی امیر المؤمنین علیه السلام

از امامت تا حکومت

علی نظری منفرد

سرشناسه: نظری منفرد، علی، ۱۳۲۶ -

عنوان و نام پدیدآور: امام علی امیرالمؤمنین (ع)، بیست و پنج سال مظلومیت / علی نظری منفرد.
مشخصات نشر: قم: جلوه کمال، ۱۳۹۳.

شابک: 978-964-2794-62-4 ۲۸۰۰۰۰ ریال.

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: بالای عنوان تاریخ اسلام

موضوع: علی بن ابی طالب (ع) امام اول، ۲۳ سال قبل از هجرت ۴۰ ق -- سیاست و حکومت

موضوع: علی بن ابی طالب (ع) امام اول، ۲۳ سال قبل از هجرت ۴۰ ق -- اثبات خلافت

موضوع: خلفای راشدین -- سرگذشتنامه

رده بندی کنگره: ۱۳۹۲ الف ۸ / ۳۵ / ۳۷ BP

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۱

شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۶۴۲۷۹

تاریخ اسلام
بیست و پنج سال مظلومیت امام علی امیرالمؤمنین علیه السلام از امامت تا حکومت

مؤلف: حجة الاسلام والمسلمین علی نظری منفرد

ناشر: انتشارات جلوه کمال

چاپ: سرور

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۳

تیراژ: ۱۰۰

قیمت: ۲۰۰۰ تومان

انشارات کسلو کمال

مرکز پخش: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، شماره ۲۳

تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۸۴۲۴۵۰ - تلفکس: ۰۲۵ - ۳۷۸۴۲۴۵۱

همراه: ۰۹۱۲۳۵۳۲۰۷۹ - ۰۹۱۲۱۵۱۸۷۰۵

ISBN : 978 - 964 - 2794 - 62-1

* کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است *

9 789642 794027 >

فهرست

- ۱۹ □ سخنی درباره کتاب.
- ۲۳ □ مظلوم ترین پیشوا.

● بخش اول

- ۲۷ □ وفات پیامبر ﷺ و دور خلافت ابوبکر
- ۲۹ □ رفتن علی علیه السلام به یمن در سال دهم هجرت
- ۳۱ □ سفر علی علیه السلام از یمن به مدینه
- ۳۳ □ حجة الوداع
- ۳۷ □ اخبار از قرب وفات
- ۴۶ □ بیماری رسول خدا ﷺ
- ۴۷ □ نصب اسامة بن زید به فرماندهی سپاه
- ۵۲ □ مخالفت عمر با رسول الله ﷺ
- ۵۳ □ وصیت درباره انصار
- ۵۳ □ آخرین دیدار
- ۵۵ □ آخرین سخنان
- ۵۷ □ وفات پیامبر ﷺ
- ۵۹ □ انکار وفات پیامبر ﷺ از سوی عمر
- ۶۱ □ اجتماع در سقیفه
- ۶۴ □ سخنان سعد بن عباد
- ۶۵ □ تبادل نظر انصار
- ۶۸ □ شعر عتبه
- ۶۸ □ ماجرای بیعت
- ۶۹ □ سبب پیشی گرفتن مهاجران
- ۷۱ □ مخالفت سعد بن عباد از بیعت با ابوبکر
- ۷۲ □ توجیه ترور سعد بن عباد

- ۷۴ اجبار مردم بر بیعت
- ۷۵ گزارش براء بن عازب
- ۷۸ ملاقات ابوبکر و عمر با عباس بن عبدالمطلب
- ۸۱ دیدگاه برخی از اصحاب درباره بیعت با ابوبکر
- ۸۴ توصیه ابوبکر به رافع
- ۸۶ پرداخت رشوه برای استحکام موقعیت
- ۸۷ امتناع کنندگان از بیعت
- ۸۸ درخواست بیعت با علی علیه السلام
- ۸۹ یورش به بیت فاطمه علیها السلام
- ۹۱ واکش علی علیه السلام در برابر بیعت با ابوبکر
- ۹۱ یورش دوباره
- ۹۴ کیفیت عزل امیر المؤمنین علیه السلام برای بیعت
- ۹۷ چرا خلافت امیر المؤمنین علیه السلام غصب شد
- ۱۰۴ موضع گیری و منشی سیاسی امیر المؤمنین علیه السلام
- ۱۰۷ ۱- خالد بن سعید
- ۱۰۸ ۲- سلمان فارسی
- ۱۰۹ ۳- ابوذر
- ۱۱۰ ۴- مقداد بن اسود
- ۱۱۲ ۵- بریده اسلمی
- ۱۱۲ ۶- عمار بن یاسر
- ۱۱۴ ۷- ابی بن کعب
- ۱۱۵ ۸- خزیمه بن ثابت
- ۱۱۵ ۹- ابوالهثیم بن تیهان
- ۱۱۶ ۱۰- سهل بن حنیف
- ۱۱۷ ۱۱- عثمان بن حنیف
- ۱۱۷ ۱۲- ابو ایوب انصاری
- ۱۱۸ ورود ابوبکر به مسجد با سپاه
- ۱۲۰ خطبه امیر المؤمنین علیه السلام
- ۱۳۱ ترجمه خطبه و سیله
- ۱۴۷ خطبه الطالوتیه

- ۱۴۹..... ترجمه خطبه طالوتیه
- ۱۵۳..... خطبه سلمان
- ۱۵۵..... احتجاج ابی ابن کعب
- ۱۶۱..... بریده و نقل نص بر امامت
- ۱۶۲..... آیا امیر المؤمنین علیه السلام بیعت کرد
- ۱۶۸..... ابوسفیان بن حرب
- ۱۷۰..... دفاعیات فاطمه زهرا علیها السلام
- ۱۷۲..... غصب فدک
- ۱۷۴..... الف - خیمه حضرت فاطمه علیها السلام
- ۱۷۴..... ۱- عصر جاهلیت
- ۱۷۴..... ۲- بعثت
- ۱۷۵..... ۳- عهد الاهی
- ۱۷۵..... ۴- علل تشریع
- ۱۷۶..... ۵- امامت، منصبی الاهی
- ۱۷۶..... ۶- معرفی موقعیت امیر المؤمنین علیه السلام
- ۱۷۷..... ۷- اسلام رهین دلاوری های علی علیه السلام
- ۱۷۸..... ۸- نفاق
- ۱۷۹..... ۹- پیروی از شیطان
- ۱۷۹..... ۱۰- سقوط در فتنه
- ۱۸۰..... ۱۱- مخالفت با قرآن
- ۱۸۰..... ۱۲- صبر در برابر ناملایمات
- ۱۸۱..... ۱۳- مقابله و برخورد با انکار ارت پیامبر
- ۱۸۳..... ۱۴- استمداد از انصار
- ۱۸۴..... ۱۵- کنار گذاشتن امیر المؤمنین علیه السلام
- ۱۸۵..... ۱۶- هشدار و تحذیر از پیامد کارشان
- ۱۸۶..... سخنان ابوبکر
- ۱۸۸..... پاسخ فاطمه علیها السلام
- ۱۸۹..... اظهارات ابوبکر
- ۱۸۹..... سخنان فاطمه علیها السلام با مردم
- ۱۹۱..... بازگشت فاطمه علیها السلام به منزل

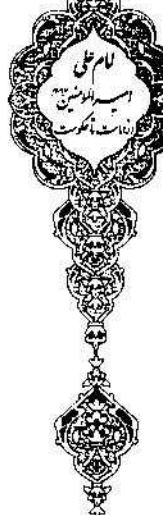
- ۱۹۳ □ سخنان امیرالمومنین علیه السلام
- ۱۹۳ □ درخواست شاهد
- ۱۹۸ □ نقشه ترور علی علیه السلام
- ۲۰۰ □ رساله امیرالمومنین علیه السلام
- ۲۰۲ □ سخنان ابوبکر
- ۲۰۳ □ اظهارات عمر
- ۲۰۴ □ پاسخ ابوبکر
- ۲۰۶ □ عدم اقدام برای بازپس گیری فدک
- ۲۰۸ □ سخنان فاطمه در جمع زنان
- ۲۱۱ □ طرح ماجرای غدیر
- ۲۱۲ □ ستمداری انصار
- ۲۱۳ □ حکم از امام بن جیل
- ۲۱۵ □ عیادت ام سلمه از فاطمه علیه السلام
- ۲۱۵ □ عایشه، دختر سعد
- ۲۱۶ □ ج - گریستن فاطمه علیه السلام
- ۲۱۷ □ الف: نزد قبر پیامبر
- ۲۱۸ □ ب: احد
- ۲۲۰ □ ج: بقیع
- ۲۲۱ □ د: دفاع هنگام بردن امیرالمومنین به مسجد
- ۲۲۴ □ هـ - اظهار ناراحتی فاطمه علیه السلام از دستگاه حاکمه
- ۲۲۶ □ و - وصیت زهرا علیه السلام مبنی بر این که مخالفان در مراسم نماز او شرکت نکنند
- ۲۲۶ □ ز - تشییع جنازه مخفیانه
- ۲۳۰ □ کاوشی در مسئله خلافت و رهبری
- ۲۳۳ □ مشروعیت خلافت
- ۲۴۰ □ امامت از منظر عقل
- ۲۴۳ □ امامت از منظر قرآن
- ۲۴۴ □ امامت
- ۲۴۶ □ نقابت و ملک
- ۲۴۷ □ آیات قرآن در مورد خلافت امیرالمومنین، علی علیه السلام

- ۱- یوم الدار ۲۵۲
- ۲- حدیث منزلت ۲۵۴
- ۳- حدیث غدیر ۲۵۵
- ۴- حدیث ثقلین ۲۵۶
- ۵- بررسی سند و متن حدیث ۲۵۷
- ۶- حدیث سفینه ۲۵۹
- ۷- حدیث ولایت ۲۶۰
- ۸- حدیث اموات ۲۶۱
- ۹- حدیث راية الهدى ۲۶۱
- ۱۰- حدیث الوصایة ۲۶۲
- ۱۱- حدیث السیارة ۲۶۳
- ۱۲- اصحاب الجنة ۲۶۴
- ۱۳- قبول ایمان ۲۶۴
- ۱۴- قبول ایمان، نام علی علیه السلام، امر سردگار ۲۶۵
- ۱۵- اقرار به ولایت ۲۶۶
- ۱۶- سعد بن عبادہ و حدیث ولایت ۲۶۷
- ۱۷- حدیث امامت ۲۶۸
- ۱۸- امامت در کلام علی علیه السلام ۲۶۸
- ۱۹- احتجاج امیر المؤمنین علیه السلام ۲۷۲
- ۲۰- سبب سکوت امیر المؤمنین علیه السلام ۲۸۳
- ۲۱- طرح ترور امیر المؤمنین علیه السلام ۲۸۵
- ۲۲- امیر المؤمنین علیه السلام و عدوات قریش ۲۸۷
- ۲۳- حسادت ۲۹۲
- ۲۴- امر به صبر ۲۹۴
- ۲۵- ظهور ارتداد ۲۹۶
- ۲۶- ارتداد عرب ۲۹۸
- ۲۷- طلیحه ۲۹۹
- ۲۸- کشته شدن عکاشه ۳۰۰
- ۲۹- عاقبت امر طلیحه ۳۰۲
- ۳۰- فجاة سلمی ۳۰۳

- ۳۰۴ سلمی بنت مالک
- ۳۰۴ خبر ابوشجره
- ۳۰۵ قره بن هبیره و عمرو بن عاص
- ۳۰۷ سجاح
- ۳۱۰ مسیلمه کذاب
- ۳۱۱ نهار
- ۳۱۳ اوج عصبیت
- ۳۱۴ قتل مالک بن نویره
- ۳۱۶ سخنی در رابطه با اهل رده
- ۳۱۹ مالک بن نویره
- ۳۲۰ ماجرای خرنه
- ۳۲۱ دیگر رویدادهای سال یازدهم
- ۳۲۲ سال دوازدهم
- ۳۲۵ ارتداد گروهی در بحرین
- ۳۲۸ ارتداد گروهی از اهل مکه و مکه
- ۳۲۹ ارتداد گروهی از اهل یمن
- ۳۳۰ ارتداد حضرموت و کنده
- ۳۳۳ واقعه الیس
- ۳۳۴ فتح حیره
- ۳۳۵ کشاورزی امیرالمؤمنین در ینیع
- ۳۳۷ بیماری علی علیه السلام و خبری از غیب
- ۳۳۸ تأمین معیشت از ینیع
- ۳۳۹ بُغیّیات
- ۳۳۹ صدقات مدینه
- ۳۴۱ وادی القری
- ۳۴۱ دیگر صدقات امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۳۴۲ دیگر رویدادهای سال دوازدهم
- ۳۴۳ کشته شدن هرمز
- ۳۴۴ سال سیزدهم هجرت
- ۳۴۷ عزل خالد بن سعید

- ۳۴۹ واقعه یرموک □
 ۳۴۹ نفاق بنی امیه □
 ۳۵۰ ابوبکر و احبار □
 ۳۵۲ راهب و امیرالمؤمنین علیه السلام □
 ۳۵۶ امیرالمؤمنین علیه السلام و حبر □
 ۳۵۷ ابوبکر هنگام مرگ □
 ۳۵۹ تمنای ابوبکر □
 ۳۶۰ وصیت ابوبکر □
 ۳۶۲ اعتراض طایفه عبیدالله □
 ۳۶۲ وفات ابوبکر □
 ۳۶۴ همسران و فرزندان □
 ۳۶۴ اسامی عمال ابوبکر □

● بخش دوم

- ۳۶۷ دوران عمر بن خطاب □
 ۳۶۸ سال سیزدهم □
 ۳۶۹ سخنان عمر بعد از بیعت □
 ۳۷۰ عزل خالد بن ولید □
 ۳۷۱ جوانی یهودی از اولاد هارون □
 ۳۷۳ دیگر رویدادهای سال سیزدهم □
 ۳۷۴ سال چهاردهم هجرت □
 ۳۷۴ نبرد قادسیه □
 ۳۷۵ مشورت عمر با علی علیه السلام □
 ۳۷۵ سخنان امیرالمؤمنین علیه السلام □
 ۳۷۷ فرستادن سعد □
 ۳۷۸ سخنان نعمان □
 ۳۷۹ پاسخ یزدجرد □
 ۳۷۹ مغیره بن زراره □
 ۳۸۱ سال پانزدهم هجرت □
 ۳۸۲ دجال □

- ۳۸۳..... وضع دیوان.....
- ۳۸۴..... دیگر رویدادهای سال یازدهم.....
- ۳۸۵..... سال شانزدهم هجرت.....
- ۳۸۵..... خبر دادن پیامبر ﷺ درباره فتح مدائن.....
- ۳۸۶..... هاشم بن عتبّه و فتح مداین.....
- ۳۸۷..... سلمان فارسی و فتح شرق دجله.....
- ۳۸۹..... ماجرای قطف و پیشنهاد علی علیه السلام.....
- ۳۹۰..... علی علیه السلام و تعیین هجرت به عنوان مبدأ تاریخ.....
- ۳۹۲..... احداث شهر کوفه با نظر سلمان و حدیفه.....
- ۳۹۳..... بنای مسجد کوفه.....
- ۳۹۴..... کشته شدن براء بن مالک.....
- ۳۹۶..... حد و دزدان دری اموال.....
- ۳۹۸..... سال هجدهم هجرت.....
- ۳۹۹..... دیگر روی دادهای سال هجدهم.....
- ۴۰۱..... مرگ معاذ بن جبل.....
- ۴۰۳..... سال نوزدهم هجرت.....
- ۴۰۵..... رویدادهای سال بیستم.....
- ۴۰۷..... واقعه نهاوند.....
- ۴۰۷..... راهنمایی امیرالمؤمنین علیه السلام.....
- ۴۰۹..... اسیران نهاوند و ابولؤلؤ.....
- ۴۰۹..... دیگر رویدادهای سال بیست و یکم.....
- ۴۱۰..... رویدادهای سال بیست و دوم.....
- ۴۱۱..... رویدادهای سال بیست و سوم هجرت.....
- ۴۱۲..... سیره و اخبار عمر بن خطاب.....
- ۴۱۲..... موضع گیری عمر در برابر پیامبر ﷺ.....
- ۴۱۳..... عمر و خشم رسول خدا ﷺ.....
- ۴۱۴..... موضع گیری امیرالمؤمنین علی علیه السلام نسبت به عمر.....
- ۴۱۵..... اعتراض حسن بن علی علیه السلام به عمر بن خطاب.....
- ۴۱۵..... احتجاج سلمان بر عمر بن خطاب.....
- ۴۱۸..... برخورد با مردم.....

- ۴۱۹..... عمر، خلیفه یا پادشاه.....
- ۴۲۰..... حذیفه و عمر بن خطاب.....
- ۴۲۲..... اعتراف عمر بن خطاب به شایستگی علی علیه السلام.....
- ۴۳۰..... عمر و صفیه عمه پیامبر صلی الله علیه و آله.....
- ۴۳۱..... عمر بن خطاب و تدوین حدیث.....
- ۴۳۵..... دستور رسول خدا صلی الله علیه و آله به تدوین حدیث.....
- ۴۳۶..... درخت بیعت رضوان.....
- ۴۳۷..... سه خصلت برای امیر المؤمنین علیه السلام.....
- ۴۳۷..... برخی داوران میان امیر المؤمنین علیه السلام در زمان عمر.....
- ۴۴۵..... عمر بن خطاب و غنا.....
- ۴۴۸..... رأی عمر دربارهٔ و سوز.....
- ۴۴۹..... ترک قرائت و فراموشی آن.....
- ۴۴۹..... عمر بن خطاب و سه طلاق.....
- ۴۵۰..... نهی عمر از گریه بر میت.....
- ۴۵۲..... گریه بر میت.....
- ۴۵۲..... جوانی از انصار و عمر.....
- ۴۵۳..... خطا در بیان وظیفه جنب.....
- ۴۵۳..... خطا در مقدار مهریه.....
- ۴۵۴..... بدعت‌ها.....
- ۴۵۵..... خواستگاری عمر بن خطاب از ام کلثوم، دختر ابوبکر.....
- ۴۵۶..... حسودترین قریش.....
- ۴۶۲..... اعرابی و عمر بن خطاب.....
- ۴۶۲..... قصه سرایی به جای حدیث.....
- ۴۶۵..... تبعید نصر بن حجاج.....
- ۴۶۶..... عمر و معاویه و عمرو بن عاص.....
- ۴۶۷..... هند از عمر وام می‌گیرد.....
- ۴۶۸..... عمر و دوران گذشته اش.....
- ۴۶۹..... عنوان امیر المؤمنین را مغیره به عمر داد.....
- ۴۶۹..... تعلم سوره بقره.....
- ۴۷۰..... کشته شدن عمر بن خطاب.....

- ۴۷۲..... □ سخنان عمر هنگام مرگ
- ۴۷۳..... □ تمنای عمر
- ۴۷۴..... □ همسران عمر بن خطاب
- ۴۷۵..... □ ماجرای ازدواج ام کلثوم
- ۴۷۷..... □ عدم تحقق ازدواج
- ۴۷۷..... □ وقوع ازدواج با اکراه و اجبار
- ۴۷۹..... □ ازدواج عمر با دختر خوانده علی علیه السلام
- ۴۸۰..... □ ازدواج با زنی از جن
- ۴۸۱..... □ انکار وجود ام کلثوم
- ۴۸۱..... □ کتب ناده
- ۴۸۲..... □ زدواج تمام
- ۴۸۲..... □ ازدواج عمر پیش
- ۴۸۷..... □ فقها در دوران عمر بن خطاب
- ۴۸۷..... □ کارگزاران
- ۴۸۸..... □ انتخاب شش نفر
- ۴۹۱..... □ روش سیاسی عمر بن خطاب
- ۴۹۱..... □ ۱- برتری دادن قریش بر دیگر قبایل
- ۴۹۳..... □ حکومت قریش
- ۴۹۴..... □ محروم کردن انصار
- ۴۹۴..... □ ۲- برتری جویی نژاد عرب
- ۴۹۶..... □ ۳- بنیان گذاری نظام طبقاتی
- ۴۹۷..... □ ۴- حبس صحابه در مدینه
- ۴۹۹..... □ ۵- ساختن اهل بیت برای پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم
- ۵۰۰..... □ معرفي عباس و فرزندان او به عنوان اهل بیت
- ۵۰۳..... □ دو یار برتر پیامبر
- ۵۰۳..... □ معرفي عایشه به عنوان محبوب ترین فرد نزد پیامبر
- ۵۰۴..... □ سیاست عمر نسبت به حدیث
- ۵۰۴..... □ ۱- سیاست جلوگیری از انتشار حدیث
- ۵۰۶..... □ نهی عمر از نقل حدیث
- ۵۰۷..... □ نشر اخبار بنی اسرائیل

- ۵۰۸..... تعیین احکام و قوانین توسط خلیفه
- ۵۰۸..... روایت حدیث در تایید سیاست خلیفه
- ۵۰۸..... روایت حدیث در تایید سیاست عمر بن خطاب
- ۵۰۹..... چگونه این بینش پدید آمد
- ۵۱۲..... پیامد این سیاست‌ها
- ۵۱۳..... دیگر رویدادهای سال بیست و سوم

● بخش سوم

- ۵۱۵..... دوران عثمان بن عفان
- ۵۱۶..... سال بیست و چهارم
- ۵۱۶..... شورا و احتجاج امیر المؤمنین علیه السلام
- ۵۴۱..... رایزنی عبدالرحمن با امیر علیه السلام
- ۵۴۴..... تصمیم شورا و نقش عبدالرحمن
- ۵۴۵..... سخنان علی علیه السلام بعد از بیعت
- ۵۴۷..... تهدید شدن امیر المؤمنین علیه السلام به قتل
- ۵۴۸..... موضع علی علیه السلام پس از شورا
- ۵۴۸..... برخورد علی علیه السلام با عثمان
- ۵۵۰..... علت شرکت علی علیه السلام در شورا
- ۵۵۴..... نظر مقداد و ابوذر و عبدالله بن مسعود
- ۵۵۵..... مقداد بن اسود
- ۵۵۶..... مغیره بن شعبه
- ۵۵۶..... خطابه عثمان
- ۵۵۷..... مقداد پس از شورا
- ۵۵۸..... جندب بن عبدالله
- ۵۶۱..... ارزیابی شورا و بیعت عثمان
- ۵۶۳..... سیاست عثمان
- ۵۶۳..... دوره اول
- ۵۶۳..... دوره دوم
- ۵۶۴..... سنت پیامبر در عصر عثمان
- ۵۶۵..... عفو قاتل هرمرزان

- ۵۶۸ □ ابوسفیان
- ۵۷۰ □ ملاقات عبدالرحمن بن عوف با عثمان
- ۵۷۰ □ عتاب عثمان به علی علیه السلام
- ۵۷۲ □ مشاجره بین علی علیه السلام و عثمان
- ۵۷۴ □ عیادت عثمان از علی علیه السلام
- ۵۷۵ □ درخواست وساطت
- ۵۷۵ □ رشوه برای سکوت کردن
- ۵۷۶ □ سپردن کارهای مهم به بنی امیه
- ۵۷۷ □ نزاع سعد و عبدالله بن مسعود
- ۵۷۹ □ یحیی و ادهای سال بیست و پنجم هجرت
- ۵۸۰ □ افسار در عصر عثمان و غارت بیت المال
- ۵۸۰ □ سال بیست و نهم هجرت
- ۵۸۲ □ سقوط انگشتر یامبر در چاه
- ۵۸۲ □ اذان سوم
- ۵۸۳ □ عزل ولید
- ۵۸۶ □ تبعید ابوذر به شام
- ۵۸۷ □ ابوذر در شام
- ۵۸۸ □ ابوذر در بازگشت به مدینه
- ۵۸۹ □ تبعید ابوذر به ریزه
- ۵۹۲ □ پاسخ ابوذر
- ۵۹۵ □ ابوذر و ابوالاسود دثلی
- ۵۹۶ □ شخصیت ابوذر غفاری
- ۵۹۸ □ هدیه برای ابوذر
- ۵۹۹ □ اختلاف در قرائت قرآن
- ۶۰۱ □ عثمان و زدن عمار
- ۶۰۴ □ رویدادهای سال سی و یک هجرت
- ۶۰۴ □ حکم بن ابی العاص
- ۶۰۷ □ ورود حکم بن ابی العاص به مدینه
- ۶۰۸ □ غزوہ بلنجر و قتل عبدالرحمن بن ربیعہ
- ۶۱۰ □ وفات ابوذر

- ۶۱۲..... رویدادهای سال ۳۲ هجرت
 ۶۱۴..... مریضی عبدالله بن مسعود
 ۶۱۷..... تبعید معترضان به کوفه
 ۶۲۳..... افسانه عبدالله بن سبا
 ۶۲۵..... اوج اعتراضات مردم بر عثمان
 ۶۲۵..... عوامل خشم مردم بر عثمان
 ۶۲۶..... خواندن نماز چهار رکعتی در منا
 ۶۲۹..... عثمان و حجاج تمتع
 ۶۳۰..... ۳. رأی عثمان در رة صید حرم
 ۶۳۱..... ۴. قضاوت عثمان
 ۶۳۲..... (ب) بخشش های عثمان
 ۶۳۵..... بخشش به مروان
 ۶۳۸..... بخشش عثمان به حارث بن حکم
 ۶۳۹..... بخشش عثمان به سعید بن عاص
 ۶۴۰..... بخشش عثمان به عبدالله بن سعد بن ابی سفيان
 ۶۴۱..... بخشش عثمان به ولید بن عقبه
 ۶۴۲..... بخشش به عبدالله بن خالد
 ۶۴۳..... بخشش عثمان به ابوسفیان
 ۶۴۴..... مال اندوزان
 ۶۴۵..... طلحه بن عبیدالله
 ۶۴۶..... عبدالرحمن بن عوف
 ۶۴۷..... سعد بن ابی وقاص
 ۶۴۷..... یعلی بن امیه
 ۶۴۸..... زید بن ثابت
 ۶۴۹..... فرستاده معترضان
 ۶۵۰..... گرد آمدن فرماندهان نزد عثمان
 ۶۵۱..... عزل سعید بن عاص
 ۶۵۲..... سخنان علی علیه السلام با عثمان
 ۶۵۴..... پاسخ عثمان به علی علیه السلام
 ۶۵۶..... اخراج عبادة بن صامت از شام

- ۶۵۷ □ افزایش انتقاد.
- ۶۵۸ □ قیام مردم.
- ۶۶۰ □ عزل ابن ابی سرح.
- ۶۶۱ □ علی علیه السلام را عثمان می طلبید.
- ۶۶۳ □ محاصره عثمان.
- ۶۶۵ □ درخواست مردم از عثمان.
- ۶۶۶ □ نامه عثمان به معاویه.
- ۶۶۶ □ درخواست کمک از عایشه.
- ۶۶۷ □ سخنان امیرالمؤمنین علیه السلام.
- ۶۶۸ □ تصمیم بر خلع عثمان.
- ۶۶۸ □ اتمام برکناری عثمان.
- ۶۷۱ □ خشم علی علیه السلام.
- ۶۷۲ □ اصحاب پیام صلی الله علیه و آله و قتل عثمان.
- ۶۷۳ □ دفن عثمان.
- ۶۷۴ □ علی علیه السلام و قتل عثمان.
- ۶۷۵ □ پیراهن عثمان.
- ۶۷۶ □ نامه امیرالمؤمنین علیه السلام.
- ۶۷۷ □ بیعت با امیرالمؤمنین علیه السلام.
- ۶۷۸ □ امیرالمؤمنین وارث چه حکومتی شد.
- ۶۷۹ □ موضع امام امیرالمؤمنین علیه السلام نسبت به خلفا.
- ۶۸۴ □ هجوم برای بیعت.
- ۶۸۵ □ خطبه امیرالمؤمنین علیه السلام.
- ۶۸۶ □ سؤال.
- ۶۸۶ □ پاسخ آن.
- ۶۹۰ □ انتقاد خادم ام سلمه.

□ سخنی درباره کتاب

آثار و کتاب‌هایی که درباره مولای متقیان، امیرمؤمنان، علی علیه السلام به رشته تحریر درآمده و در اختیار مردم قرار دارد بسیار زیاد و احصای همه آن‌ها امری مشکل است. البته ما به بسیاری از این آثار دسترسی نداریم و چه بسا با عدم توجه و یا عواملی دیگر، برخی از آن بطور کلی از میان رفته باشد.

هر نویسنده و صاحب تالیف بر اساس ذوق و سلیقه خود و بر مبنای آنچه تصور می‌کرده که بیش‌تر مورد نیاز و جای آن خالی است، سعی کرده تا ابعاد شخصیتی حضرت امیرالمؤمنین، علی علیه السلام، مورد توجه قرار دهد و آن را به رشته تحریر درآورد.

از باب نمونه، برخی سخنان زیبا و جذاب امیرالمؤمنین علیه السلام را که هم از نظر لفظ و هم از نظر محتوایی بدیل است، گردآوری نموده‌اند؛ مانند مسند رضی رضی الله عنه که در نهج البلاغه پاره‌ای از خطبه‌ها و نامه‌ها و حکمت‌های آن بزرگوار را گردآورده است و اثر او از آثار بسیار نفیس و ارزشمند قلمداد می‌شود و برخی دیگر گردآوری سخنان کوتاه آن حضرت را عهده‌دار شده‌اند، مانند آمدی در کتاب الغرر و العریب. برخی دیگر نیز روایاتی که از آن بزرگوار رسیده است، اعم از احادیثی که از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل کرده و یا خود آن حضرت فرمودند، تحت عنوان «مسند» گردآوری نموده‌اند. از باب نمونه احمد بن حنبل در مسند خود جلد اول، صفحه ۱۶۴ تحت عنوان مسند علی بن ابی طالب، ۸۱۹ حدیث از آن حضرت را گردآورده است. البته روایات منقول و مأثور از امیرالمؤمنین علیه السلام بسیار بیش از این مقدار است.

برخی دیگر به تألیف «مسند امیرالمؤمنین علیه السلام» اقدام کرده و روایاتی زیادی را جمع آوری نموده‌اند که مجموعه آن به بیش از ده مجلد بالغ می‌شود. نیز برخی دیگر به ذکر مناقب و فضایل امام امیرالمؤمنین علیه السلام پرداخته‌اند. آثار فراوانی در این باره از عامه و خاصه وجود دارد.

برخی دیگر نیز سیره و زندگانی آن حضرت را به رشته تحریر درآورده‌اند. در این باره نیز آثار و تألیفات فراوانی وجود دارد و عده‌ای دیگر علم و دانش آن حضرت را مورد توجه قرار داده‌اند و گروهی داورهای قضایای آن حضرت را در مجموعه‌ای تدوین کرده‌اند.

گروهی دیگر به بیان دلاوری‌ها و شجاعت‌های آن حضرت در جنگ‌ها پرداخته‌اند که شرح آن در «کتب مغازی» موجود است.

و نکات دیگر در مورد ویژگی‌ها و خصوصیات امیرالمؤمنین علیه السلام که بدون مبالغه بر شمردن همه آن‌ها امری بس دشوار، بلکه امکان‌پذیر نمی‌باشد؛ مصداق می‌یابد:

کتاب فضل تو را آب بحر کافی نیست که تر کنم سرانگشت و صفحه بشمارم نکته قابل ذکر، این که زندگی شصت ساله امیرالمؤمنین علیه السلام را به سه دوره می‌توان تقسیم کرد: دوره اول: از آغاز ولادت و دوران کودکی و نوجوانی و جوانی آن حضرت تا وفات حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله که سه ساله از عمر مبارک امیرالمؤمنین علیه السلام است.

دوره دوم: از وفات رسول خدا صلی الله علیه و آله و شروع امامت حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام است تا زمان خلافت ظاهری آن حضرت. که این دوره در مجموع بیست و پنج سال می‌شود بوده که دوران حکومت ابوبکر بن ابی قحافه و عمر بن خطاب و عثمان بن عفان است که بعد از رسول خدا صلی الله علیه و آله قدرت را در دست گرفتند.

دوره سوم: دوره خلافت ظاهری آن حضرت است که حدود پنج سال به طول انجامید و مشتمل بر حوادث و رویدادهای فراوانی است؛ مثل جنگ جمل و صفین و نهروان.

آنچه در این نوشتار به آن پرداخته شده رویدادها و حوادثی است که بعد از وفات پیامبر ﷺ تا زمان مسئولیت و خلافت امیرالمؤمنین علیه السلام روی داده است.

در این دوره، آن بزرگوار کنار گذاشته شد و دیگران بر کرسی حکومت نشستند و زمام قدرت را در دست گرفتند. و آنچه نگارندگان به آن پرداخته‌اند، رویدادها و حوادث مربوط به دوره رمادین آن حضرت است و متأسفانه از این دوره زندگی امیرالمؤمنین علیه السلام و فعالیت‌ها و عکس‌العمل‌ها و واکنش‌ها و موضع‌گیری‌های آن حضرت، منابع زیادی در دست نیست؛ اگرچه به طور پراکنده مطالبی در منابع وجود دارد که نه انسجام دارد و نه کامل است. لذا بر آن شدیم که از دوران بیست و پنج سال مظلومیت امام امیرالمؤمنین علیه السلام که دوران دردآور و پررنجی بوده است ترسیمی ارائه و بصورت فشرده به این نقطه از زندگی آن بزرگوار بپردازیم و خود آن حضرت درباره آن دوران می‌فرماید: «كَرِهْتُ وَ فِي الْعَيْنِ قَذَى وَ فِي الْخَلْقِ شَجَى»^(۱)؛ «صبر کردم در حالی گویا خار در چشم است و خون در گلو من مانده بود». این مجموعه دربردارنده همه رویدادها و وقایع آن دوران نیست؛ اما تلاش شده تا مقدار ممکن موضع‌گیری امیرالمؤمنین علیه السلام و رویدادهای آن عصر در آن گنجانده شود.

مطالبی که در این اثر گردآوری شده، به ترتیب سال روی داده‌ها است و آن‌ها طی سه محور مورد توجه قرار گرفته است؛ البته به ناچار به برخی از حوادث پیش از

وفات پیامبر که با این امر ارتباط داشته‌اند؛ نیز اشاره خواهیم کرد. سه محور کتاب عبارت است:

۱- حوادث و رویدادهای دوران زمامداری ابوبکر. این دوران اگرچه کوتاه بود و بیش از سه سال و اندی به طول نیانجامید؛ متضمن وقایع و حوادث فراوانی است که قابل دقت و توجه است.

۲- وقایع و مسائلی که در دوران تصدی عمر بن خطاب به وقوع پیوست. برخی از این رویدادها به اموری مربوط است که رسول خدا ﷺ در زمان حیات خود از آن به تفصیل خبر داده بودند و حوادث و وقایع دیگری که امیرالمؤمنین به طور مستقیم یا غیر مستقیم از آن نقش داشته و مربوط به آن حضرت می‌شود که در حد امکان گردآوری شده است.

۳- رخدادها و اموری که به عصر حاکمیت عثمان است که در حقیقت دوره اقتدار و حاکمیت بنی امیه می‌باشد. در این دوران، حوادث تلخ و اسفباری به وجود آمد و برخی از بزرگان اصحاب رسول خدا ﷺ مورد بی‌مهری و اهانت قرار گرفتند و واکنش امیرالمؤمنین علیه‌السلام نسبت به این مورد و برخورد آن بزرگوار با این وقایع ناگوار و همچنین چگونگی تعامل امام علیه‌السلام با عثمان و نحوه حاکم مطرح شده است. ضمن اذعان به این که این اثر متضمن همه آن رویدادها و حوادث نیست، امید است اثر مورد توجه علاقه‌مندان خاندان پیامبر و علی علیه‌السلام، خصوصاً شیعیان و پیروان مولای متقیان و پیشوای مؤمنان، علی مرتضی علیه‌السلام قرار گیرد و کاستی‌ها را اغماض نمایند و در ادعیه خود ما را سهیم گردانند!

انه قریب مجیب

علی نظری منفرد